

Uchwała nr 1

Rady Ochrony Dziedzictwa Archeologicznego

w sprawie poselskiego projektu nowelizacji ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami

Rada Ochrony Dziedzictwa Archeologicznego, obradująca w dniu 28 czerwca 2023 r. w siedzibie Departamentu Ochrony Zabytków Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego przy ul. Ksawerów 13, w składzie:

- prof. dr hab. Marzena Szmyt – Przewodnicząca Rady,
- dr Wojciech Brzeziński – Zastępca Przewodniczącego Rady,
- dr hab. Jacek Górski – Zastępca Przewodniczącego Rady,
- dr Tomasz Bochnak,
- dr hab. Dominik Nowakowski, prof. PAN,
- mgr Iwona Pomian,
- dr Rafał Solecki,

omawiała przedłożony 5 czerwca 2023 r. poselski projekt nowelizacji ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami.

Członkowie Rady przedyskutowali projektowane zmiany regulacji prawnych w kontekście fundamentalnego pytania o to, czy i w jakim zakresie zmiany te przyczynić mogą się do poprawy ochrony dziedzictwa archeologicznego. Zgodnie uznali, że większość proponowanych zmian zdecydowanie osłabi ochronę archeologicznego dziedzictwa kulturowego w Polsce. W szczególności za niedopuszczalne uznali procedowanie projektu, który ignoruje zarówno wiedzę o procesie kształtowania się dziedzictwa archeologicznego, jak też o aktualnym funkcjonowaniu jego ochrony w Polsce, w tym o problemach, które właściwą ochronę utrudniają.

Członkowie Rady stwierdzili, że w projekcie nowelizacji jest szereg zapisów, które były już omawiane w latach 2019-2022, tj. w poprzedniej kadencji Rady, i zostały wówczas negatywnie ocenione oraz odrzucone. Zwrócili także uwagę na absurdalność niektórych propozycji, czego przykładem jest np. zakaz poszukiwań w odległości mniejszej niż 5 m od zabytków wpisanych do rejestru lub wpisanych do ewidencji. W kontekście wiedzy o skomplikowanych procesach formowania się dziedzictwa archeologicznego taki zapis ujawnia albo niewiedzę, albo złą wolę twórców nowelizacji.

Zdaniem Rady, niewłaściwe jest procedowanie w parlamencie projektu, który wyraża stanowisko tylko jednej grupy interesariuszy – środowiska tzw. eksploratorów, zainteresowanych swobodnym dostępem do znajdujących się w ziemi zabytków archeologicznych, które z zasady są przecież własnością Skarbu Państwa. Rada przypomina, że obowiązkiem wszystkich organów państwa jest dbanie o historyczne, w tym archeologiczne,

dziedzictwo kulturowe naszego kraju. Jest to zasób nieodnawialny, którego grabienie i niszczenie powinno być w zdecydowany sposób karane.

W konkluzji, Rada negatywnie ocenia poselski projekt nowelizacji ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami uznając, iż w niebezpieczny sposób narusza on zasady ochrony dziedzictwa archeologicznego w Polsce.

Rada Ochrony Dziedzictwa Archeologicznego wnioskuje do Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego oraz do Generalnego Konserwatora Zabytków o podjęcie zdecydowanych i jednoznacznych działań na rzecz odrzucenia w całości przedłożonego 5 czerwca 2023 r. poselskiego projektu nowelizacji ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami.

Prof. dr hab. Marzena Szmyt
Przewodnicząca
Rady Ochrony Dziedzictwa Archeologicznego